

A MUNKA

Megjelenik: Szombaton.

Negyedévre 25.000 K

Postacsékk: 28.744 sz

Apróhirdetések: szavankint
1000 K., a legkisebb hirdetés 10.000 K.

Megint beszámoltak!

Folyó hó 25.-én tartotta Klárik nemzetgyűlési képviselő beszámolóját Baglyasalja Katalin telepen amelyet alkalmunk volt végig hallgatni. Beszélte az internálótáborról, a sajtószabadság letiprásáról, (mert szegény „Világ” című elvbarátlapot a belügyminiszter betiltotta) beszélt a munkásnép rettenetes nagy nyomoráról, a szólásszabadság letiprásáról stb. stb; végül még arról is beszélt, hogy mikor a nép közbizalma folytán képviselő lett, retentő sok mindent ígért, amiből sajnos, nem tudott sem ő egyénileg, sem a párt semmit megvalósítani. Hogy miért nem? Mert Magyarországon még mindig nincs meg a szólásszabadság, titkos választójog, sajtószabadság, mert még mindig szinte ázsiai állapotok uralkodnak. De arról bősen hallgattok, hogy a szoc. dem. párt azért nem tudott semmi eredményt elérni, mert egész nemzetgyűlési működése alatt hol a frankvitával, hol a numerusz klauzussal, hol más, ilyen hasonló dolgokkal tették hónapokra meddővé a nemzetgyűlés munkáját a hiábavaló vitával. Nem szólt az olcsó kenyérről, amit a programbeszédében annak idején beígért, nem szólt arról, hogy a numerusz klauzus miért fáj éppen a szoc. dem. pártnak! Nem szólt arról, hogy miért fáj éppen a zsidókérdés oly nagyon nekik, mikor a numerusz klauzus miatt a bányában csak 15 százalék zsidó dolgozik, holott a nemzetgyűlésben éppen öt hónapig csak azért vitáztok a zsidókérdésről a szoc. dem. párt, mert a bányába kívánczik vagy 150 ezer idegenfajú egyén s a numerusz klauzus miatt nem mehetnek bel! Mindezekről nem beszélt, mert minden józan gondolkodású bányász belátta volna, hogy a szoc. dem. párt háta mögött látszatra az internacionális nagytőke húzódik meg csendesen. Mert ha egy bizonyos hely ugy-

látja, hogy pár hétig nem kell a dolgozó munkás, hát elő egy jól szervezett sztrájkkal s akkor minden rendben van. No de mindezek dacára ígéri, hogy ha a tisztelt elvtársak bizalma a jövőben ismét őt bizná meg a képvisellel, fokozottabb mértékben fog az eredmény mutatkozni. (vagyis duplán ilyen semmi lesz az eredmény) Elvárja tehát, hogy minden öntudatos munkás a lobogó alá áll harcra készen a nagy semmi elérésére.

A gyűlésen résztvevő ker. szocialista, ébredő, szoc. dem. és vágista elvtársak mintegy 150 főnyi tömegéből itt-ott élénk helyeslés nyilatkozott meg a sok semmi halatára, majd Csóka elvtárs „impózáns” alakja emelkedett szólásra az ő szokásos modorában. Nem akart Klárik elvtársnak szemrehányást csinálni az elért sok semmiért, mert mint mondta, szörnyen el van keseredve, hogy a legutolsó választásnál az egységes-párti, meg még más három ellenséges pártállású jelölttel szemben nem tudott a nemzetgyűlés tagjai közé becsuszni. Mert — mint mondá ha ő valamit ígért a választónak, az ellenpárt jelöltje egész bizonyos dupláját ígerte annak mert: „ők is tudták, hogyan kell a választópolgárt becsapni.” Most is szegény baglyasiak holmi „brigantini” ébredőknek, meg ker. szocialistáknak ülnek fel, akik csak addig törődnek velük, míg fizetnek s aztán pedig feljűk sem néznek. Sőt még olyan is akad a baglyasiak között, akik nem tartják elég radikálisnak a szoc. dem. pártot s a vágisták csoportját szaporítják, pedig hát a szoc. dem. párt is az internacionále tagja. (Hogy melyiké azt bölcsen elhalgattal) Igen sajnálja, hogy ha ő gyűlésre megy, csendőrszuronyt lát a közelben, meg tisztviselőt, aki ellenőrzi, de csak mindezt ne volna így, majd tudna ő mutatni

valamit. Kéri tehát az elvtársakat, hogy ne hagyják el a lobogót a miatt a nyavalyás szakszervezeti és pártszervezeti adó miatt, még ha 40—45.000 kor. helyett a ker. szoc. és más „brigantinoknak” csak 5—10.000 koronát is kell fizetni, mert ha mind elhagyják a vörös lobogót és nem fizetik a szakszervezeti és pártszervezeti adót (a nagy semmiért!) hát arra az időre, mikor majd a szekéren lökni kell (a nem tudom hanyadik internacionále szekeren) ki fog a vörös lobogó mellé állni? Mert ha akkor kezdünk szervezkedni mikor a döcögős uton álló szekeret lökni kell, már késő és úgy lehet, a szekér akkor már vissza lők s mi leülünk!

Imigyen fejezte be szónoklatát, amilhez mi csak annyit fűzünk, hogy minden gondolkodó keresztény munkás gondolkozzék egy kissé! Magyarországon a vörös internacionále már egyszer alaposan megégette a

száját úgy a dolgozóknak, mint Magyarországon minden magyarjának. A „brigantin” ébredők és keresztény szocialisták sikra szálltak Nagymagyarországra, Klárik elvtárs mai beszámolójában megelégszik avval, ha csak egy kicsit adnak vissza belőle, (vakulj magyar!) mert a dolgozók társadalmá ugyanis nemzetközi. A brigantinek sikraszálltak a régi nagy, keresztény Magyarországra, hogy a boldog, minden munkásra nézve megelégedett kor jöjjön el, Klárik elvtárs megelégszik azzal, hogy csak egy kicsit adjanak legalább vissza, ugyanis nemzetközi a munkás társadalom. (Párisban stb. ütök, verik a magyar munkást és üldözik) Gondolkozzon minden dolgozó, akkor hamar rájön, hogy hol a helye: az internacionális tőkéhez húzó vörösek között-e, vagy a fajiságot védő „brigantinok” között?

Munkáslevél. SEREKSZEMLE.

Amiről legutóbb írtam Szerkesztő Uramnak, csöppet sem olyan egyszerű és jelentéktelen dolog, mint amilyennek első pillanatra látszik. Az egyszerű bizonyos, hogy forradalmi szociáldemokráciánk az Egyesült Államokban véglegesen megbukott és ez az illetékes helyről a praktikus józansággal berendezett Amerikától, a népszabadság hazájából jövő nagytekintélyű esemény az egész európai marxizmusra nézve döntő csapást jelent, mert igen nagy mértékben alkalmas a szakszervezetekbe terelt és az önálló gondolkodástól immár teljesen elszokott munkásnép felébresztésére. (Még csak a szovjet bukása kell s akkor a Conti utcában is bezárhatjuk a boltokat.)

Az amerikai példa könyörtelenül megcáfolja a szociáldemokrata káté alap-tételeit. Nem fogunk többé hinni abba, hogy az utópista Eldorádó, a falanszterszerű kommunizmus lesz az emberi társadalom képeinek végkifejlete, hanem egyre kétségtelesebbé válik az igazság: minden emberi tevékenységnek rugója, minden iparkodás és társadalmi haladás emeltyűje

csak a magántulajdon rendületlen fenn-tartása lehet. Amerika munkásai nem lettek proletárokká, hanem polgárosodtak tulajdont szereztek. Beléptek ösztönszerű részvényvásárlás útján az üzembirtokosok és gyártelepek sorába s így megelégedett polgárokká fejlődővén át, felmond-tak minden szakszervezetnek és népvézérnek, akiknek a mások elégedetlensége és nyomora ad létjogot. A hatalmas Amerikában ma egyetlen szociáldemokrata szakszervezet sincsen s így megszűntek a defetizmusnak, hazátlan izgatásnak, destrukciónak és osztályharcos gyűlöletnek táplált fészkei. Örömdetes jelenség, minden jólélek szívesen hallja, hogy tengerentúli munkástestvéreink a társadalmi berendezkedés segélyével ilyen szerencsés uton oldották meg a tőke és munka nagy problémáját. Hanem a dolog veszélyt is jelent bizonyos szempontból számunkra.

Tekintettel a tőke és munka ilyen kedvező összhangjára, laikus előtt is igen könnyen érthető tény, hogy ma az egész világon az amerikai munkás termel a leg-

VERSEK.

Írta: FEKETE ALFRÉD.

Vagyunk...

Vagyunk még egy kevesen
Végvári vitézek...
Nem rombolja hitünket
Ez a hitvány élet.
Vagyunk, mint a jegenye:
Vihar tép, meg zápor...
De erünkben őserőt
Lelkesedés ápoll

Vagyunk, hogy a régi kor
Rozsdamarta fényét
Örizzessük, csiszoljuk:
Múlt s jövő erényét!
És ha olykor botlik is
Egy-egy durva kőbe:
Bolygó lábunk utra lel
A mély kín-erdőből

Vagyunk, mint a nagy Titok,
Rideg, lezárt páncél...
(Mit nem adnánk a konok
Leszámoló táncért!)
Megtört szemünk rejteget
Ezer bosszu-vágyat...
De nem tudja csak az Ur,
Meg az esti árnyak!
Véres könnybe fuló vágy
Eszméit, érzést szétbont...
De előttünk ott ragyog
Örökké a célpont,
Arra hajt a szenvedés

Csontos ökle, ujjá
És ha százszor visszaver
Százszor kezdjük újral

Vagyunk, mint a sikoltás,
Vagyunk, mint a visszhang.
Égigérő harangszó,
Vádaskodó, sirhant.
Keserű könny: gyönyörben,
Vad méreg a borban...
(Vesszen el a kishitű
A zsongító torban!)

Még ha izzé szagat is
A másverő gazdag,
Eszméink, lelünk élni fog
És nem irgalmazhat!
Mint egy kőszá, nyugtalan.
Szellem, jár az éjben
S rémület kél nyomába
A zsarnokok szívében!

„Titkok zsoltárai”-ból

V. zsolt.

ROHANNI ELŐRE...

Eszeveszett, dőre,
Vak, vad vágatással
Rohanni előre...

Cseng, bong, sikongat bennem a vér
Csacsogó, édes rimekkel teli
S hangom a tenger-pusztá,
A közöny- homok elnyeli.

Mély, tiszta lángok kelnek dalra bennem
És minden dalom könnyed remegés,

De melódiám tövig égett gyertya
És minden rimem egy-egy temetés.

Szeretnék kacagni,
Vidám, tulcsordult, zenés szívvel
És sápadt Élet, száz robot,
Nagy szürke küzdés hív el.

Mert eszeveszett, dőre,
Vak, vad vágatással
Rohanni kell előre...

Szeretném szőke hajszőnyegbe furni
Könnyel barázdált arcomat...
És sivár, sziklás tájakra ragad el
A kormos Élet: a nagy vonat.

Valaki most is issza
Az élet arany serlegét...
S az én kacagó, vágó ifjuságom
Süket, sötétlő, sápadt csendbe vész!

S forró szikráit álmaim nagy Napja
Mégis egyre ontja...
Oh mondjátok meg, miért vagyok én
A hangulatok bolondja?!

Az én imám!

Nagy jó Uram, oh adj
Szegény, néma ajkamra szót...
Dörgő, sikoltó büszke szózatot,
Mely felver minden békés álmódót,
Az élt összerázza
S a bus halott
Vak éjszakákat felcsigázza!...

Oh meddig kell a némaságban élnem,
Tengődve szürkén, árván és borusan?

Lelkem az eszmék ekrazitja
Egy gyűlölt, átkozott, nagy néma éjjel
Ezerfelé hasítjal...
Oh hogy forr bennem formákat keresve,
Mint nyugtalan láva, a szenvedély...
Bennem koromnak jajja és keserve!
Átok, imádság, káromlás, panasz...
De jaj, ha hang jön ajkaimra
Nyomorult lágyaság suttogása az!
Ha tudnék örült fortékat bevetni
Az észvesztett, forrongó diszharmóniákba,
Hogy tulharsogva mindent, úgy kiáltva
Hirdetném ezer új és mégis régi
Bus gondolatom... s rettegve lapulna
Minden nyomorultja...
Ha előhoznám a nyomort, a busat,
A nincstelenség ezer katonáját,
Hogy mind az égis érne egyre újabb
Keserve, kinja... s száz éhező bus száját
Minden erőszakon keresztül jajra nyitná...
Ha izzó poklom durván felszakitná
A vén lakatot, mit agyam vetett rá...
Hevem betörné a süket,
Rideg, embertelen fülek
Hétpántu várkapuját s felperzselve
Minden kis, hitvány életet...

Nagy jó Uram, ne hagyj
Elvesznem oh, magányom csendes erdején,
Hadd kiáltssam szét
Lelkem győtrő kincsét
A nagy Mindenség végtelen tengerén:
S ha elveszit is tenger szenvedélyem
A méltatlanság fájdalmas keresztjén,
Pusztuljak, vesszem én:
Csak, éljen és ragyogjon az eszmém!...

Tisztelt Cim!
Értesitem az igen tisztelt vevőimet, hogy az 1900-ik évben Salgótarjánban alapított

ékszer és óra üzletemet

Salgótarján Fő-uca 301. Friedmann borkereskedő házában újból megnyitottam.

Állandó nagy raktár arany, ezüst, briliáns ékszer, óra és műipari tárgyakban,
a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Hivatkozva 40 évi szakismeretemre, 22 évi salgótarjáni szolid üzletemre szíves pártfogást kér

LÓWY SÁNDOR

ékszerész és órász SALGÓTARJÁN

olcsóbban és leggyorsabban, munkateljesítménye az európai munkását fokozottan felülmúlja.

Ezzel szemben a háborús örülettől agyonsanyargatott, lassan mozgó vén Európa, amely minden gazdasági és ipari válságot az üzemek szocializálásának szerencsétlen torzszemjével, továbbá az állami gyámok és beavatkozás ócska gondolatával, erőszakos védvámokkal akar orvosolni, nehéz kínódások után sem tud kivergődni az ipari krízisek kátyujából is igen drágán termel. Nem kell-e tehát félni attól, hogy a versenyképes újvilág piaca egy szép napon megfojtja az európai piacot s vele együtt népmilliók existenciáját?

Messzemenő dolog és hatalmas átlátó szellemi erő kívánó feladat volna a fenyegető veszély egész gyógyításának receptjét megadni. Gyöngye vagyok én ehhez s nem kívánék sehogysém tulterjeszkedni a kaptafánál, Szerkesztő Uram! Mint munkás, csak azt az oldalát keresem a dolognak, amely engem érdek.

Rendkívül fontos a termelés sikere szempontjából harmóniát, összhangot teremteni a tőke és munka között. Hadat kell tehát üzenünk a forradalmi marxizmusnak (mint az amerikai munkástevérek tették) és osztálygyűlölet, országrombolás, a tekintélytisztelt alábasása, erkölcselenség helyett olyan irányokat kell felkarolni, amelyek népszolidaritásra, szeretetre nevelnek, a polgári szabadságok tiszteltetésére, a munka, munkás és tőke megbecsülésére vezérlelnek, hazafias, becsületes erényekre tanítanak. Erre nézve kívánatos volna, hogy minél jobban el-sorvadjanak a mi dédelgetett szakszervezeteink, amelyek ugysem hoztak még semmi jót a munkásságnak, de úgy anyagiilag, mint lelkiileg igen nagy terhet jelentenek a vállalon.

Nem tudom eltitkolni őszinte és a fentiek által igen megindokolt örömemet, amit a forradalmi szakszervezetek visszajelzése fölött érzek (bár a jól ismert terror miatt magam is bennök vagyok még) s erre nézve itt-ott biztató szép jeleket látok.

A szakszervezeti tanács leghíresebb kimutatása — ha megtanulunk a sorok között is olvasni — beigazolja, hogy mesék országába való az az állítás, mintha a vörös alapon szervezett és adózó munkásság száma meghaladná a százezret. Ezzel szemben a keresztényszocialisták száma 112000 csak sokkal szerényebb és nem olyan hangosak, mintha ők találják volna ki a spanyolviaszokat. Kár, hogy szervezetekben tulnyomó a földmunkás elem és kisebbséget alkotnak a mozgékonyabb ipari munkások. Viszont nagy érdemek és irigylésre méltó erényök, hogy minden vezérök magyar és nincsen meg a pártadót, amit viszont az a ténykörülmény magyaráz, hogy a vezérök csak igen csekély díjazást kapnak, mert nincsen köztük egyetlen úgynevezett érdek-szocialista sem, akinek a szakszervezet is az egész munkásmozgalom csak fejlődésén és semmi más.

Biztató jelenség, hogy egyre többen lépnek ki sorainkból és ugyancsak a szakszervezeti tanács jelentése szerint egyes szakszervezetek ugyszólván teljesen kihaltak. Fájdalom, ott még nem tartunk, hogy a munkások öntudatosnak, megfontoltan hagyják ott a nemzetközi destruktív szakszervezeteket. Kilépésüket egyetlen ok magyarázza: a mostoha kereseti viszonyok miatt beálló nyomor. Ha ugyanis nem telik a mindennapi kenyérre, akkor még kevésbé telhetik munka nélkül élő agitativ erő kitartására. Mikor olvastam, hogy a központ számos párttitkári állást szanal és megszüntet ildomtalan jókedvre gerjedtem és nem tudtam sirni. Hogyisne, mikor van olyan munkás, aki heti 40.000 (közel 2 millió) koronát fizet! De jó is volna, ha mindez a mi zsebünkben maradna.

Ne busuljunk hát Szerkesztő Uram a tábor létszámának lassu és biztos csökkenésén, hanem inkább mondjuk: munkáslelkek szabadsága, jöjjön el a te országod!

Vagyok változatlan hive és nagy tisztelője:

Tarjáni András
felvilágosult fémmunkás.

A bolsevizmus belső harcai.

A bolsevizmus szörnyű kísérlete, mely véren, erőszakon és terroron át az orosz nép millióinak nyakára ültetett egy rendszert, mint minden diktatura, megtálatla a maga ellenzékét s pár éves fennállása alatt bizony nem egy heves belső válságon ment át. A bolsevizmus rendszerének kiépítése óta állandóan két irányzat vivja harcait. Az egyik a legkíméletlenebb terror további fenntartását kívánja, a másik békésebb hurokat pengget s figyelembe véve azokat a hátrányokat, amelyeket a véres kéz politikája külföldön és belföldön okoz, enyhíteni igyekszik a rémuralom szörnyűségeit.

Ennek a békésebb irányzatnak tulajdonképeni képviselője Stalin, aki csak folytatja az enyhítésnek ama politikáját, amelynek hívei közé tartozott élete vége felé az orosz bolsevizmus atyja, Lenin is. Most hogy az orosz cseka rettegett vezére Dersinszky meghalt, Stalin méginkább szabad kezét nyert abban az irányban, hogy a bolsevista terrort lehetőleg leépítse s Oroszország szenvedő lakosságának emberibb életlehetőségeket biztosítson. Szívós munkával már régebben félreállította a kíméletlenség főszoálit, Trockijt és Zinovjevot s úgy látszik nem akar megállni a féluton, mert az orosz szovjet elnökének Bikovnak a felhasználásával ügyesen tör politikai céljai végleges megvalósítása felé. Oroszország igazi ura ma ugyanis Stalin, s Rikov csak név, mely pecsétet nyom az ő intézkedése alá.

Véleményünk szerint a szovjet erőszakos, a haladás szellemét meghazudtoló

rendszere nem állhat meg véglegesen bármiféle enyhítéseket is tesznek a vezetők, míg a kíméletlen és rideg marxizmus alapján próbálják a népet kormányozni, nem véve figyelembe a lelki szükségleteket s az emberi életnek azokat az irracionális elemeit, amelyek eddig minden nagy mozgalmat, vallást, költészetet és hőstetteket szültek. Azonban a bolsevizmus rendszerének ez a lassu szelidülése, azok a kompromisszumok, amelyeket az orosz szovjet urai már eddig is kénytelenek voltak a polgári világgal fogással kötni, reményt nyújtanak arra, hogy ez a szörnyű kísérlet, amely csaknem egy ország és egy nép életébe kerül, lassanként a kényszer hatása alatt elfelejti eredeti ideáit s közeledni fog azokhoz az általános emberi idealokhoz, amelyeket évezredek és nagy népek története szentített.

A szovjet Oroszországban és szerte a világon azzal csinál magának propagandát, hogy a régi világ eszméi, tántó pillérei elrohadtak s helyettük új szellemnek, új életnek kell következni. A haladás ténye letagadhatatlan s a világ fejlődésének legnélkülözhetetlenebb eleme. Azonban, ha tényleg tovább is kell haladnunk, mert az emberiség életében megállás nincs, ez a haladás nem történhetik a bolsevizmus vérről szennyezett útjain, hanem a konzervativizmus és demokrácia küzdelméből kell megszületni annak az új világszemléletnek, amely terror nélkül lesz ura az emberek lelkeinek, mert nemes, jó és szükséges voltát maguktól felismerik s önként alkalmazkodnak hozzá. A bolsevizmus rendszerének eredeti vadságaitól való eltérése az élet és az emberiség örök törvényeinek diadalát jelentik. Egy népet nem lehet huzamosan akarata ellenére boldogítani, mert egy nép csak úgy tud boldog lenni ahogy az felépítésének, történelmének és lelkiiségének megfelel. De ha a bolsevizmus semmi jó, semmi megnyugtatót hozni nem tudott, kérdjük, miért kellett a világra szabadítani ezt a szörnyűséget s miként felelnek megvalósítói saját lelkiismeretük előtt?

sonnevű fia is követi s ép ezért az intézet róla nyerte elnevezését. — Liptay Jenő, Zorkóczy Samu, Róth Flóris, Biró Pál, Kralovánszky Imre, Wagner Rezső, Moticska Nándor, Pántyik Árpád, Almási Ignác, stb. erős harcosai voltak a gimnázium ügyének s a csirájában fejlődésnek indult intézetet és tanári kart a szülők s a város közönsége élén annak első polgárával dr. Förster Kálmán polgármesterrel olyan hathatós támogatásban részesítették, hogy erős a reményünk, miként a gimnázium teljesen megismosodva már legközelebb, mint nyilvános jellegű intézet fog helyet nyerni az ország középiskolái között. Örömmel méltatjuk a tanári kar működését, kik a mellett, hogy a gondjaikra bizott ifjúságot a tudományokban oktatták, — hivatásuk magaslatán állva több ízben a nagy nyilvánosság számára is dolgoztak. Dr. Dornay, dr. Czirbusz, Vadász, Molnár tanárok szereplései, szaktudományaikban nyilvános ünnepélyekkor s az ifjúsági zenefelkészítés terén, — elismerésünket váltja ki. De üdvözlőjük a gimnázium igazgatóját is, mert beszámolójából kiszárgzik az általa vezetett intézet iránti ragaszkodás és szeretet s alapos reményt és biztatást nyújt arra, hogy intézetét a kezdet nehézségein átvetve, egy hatalmas, erő vidéki intézetté fogja fejleszteni.

Üzenet az eperjesi diákoknak. Tanítóknak akik környékünkön működnek szerkesztőségünkbe a következő híradás érkezett: „Kedves kartársak! Folyó évi augusztus hó 5-én este 8 órakor Budapest VI. ker. „Walter” vendéglőben (Duna-ucca és Váci ucca sarok) találkozunk akik életben vagyunk s az eperjesi kir. katolikus tkézpöben jártunk iskolába s nyertünk oklevelet. Életben lévő tanáraink is jönnek. Szívesen látunk Benneteket a reméljük Ti is szívesen és feltétlenül megjelentek. Csonka Magyarországon lévő s a fent jelzett intézetben végzettetek s közelben levőket értesítétek, mivel egykori osztálytársainknak címeit nem tudjuk Évfolyam nélkül rendezzük a találkozást, hisz így is jól fog esni a Trianon által elszakított együttlétünkre visszagondolni. Nemcsak az örvendetes viszonylatás kedvéért hívunk kedves kartársaink de egy készülő jobb jövő programját is megbeszéljük. Feltétlenül elvárunk! Ismerősöket is hozzatok. Az előrelátható kiadások elszámolás nélkül 150000 K. (Értendő 2 ebéd 2 vacsora stb.) Rendezés szempontjából értesítétek azonnal, hogy számíthatunk-e megjelenésekre. Értesítések Komanický Gyula Budapest II. Csalán-ucca 43. szám alá küldendők. Budapest 1926 évi július hó. A rendező bizottság nevében vitéz Dr. Lukács Sándor okl. tanító elnök, Székiba Miklós szkf. tanítótitkár és Komanický Gyula szkf. tanító pénztáros. Az üzenetet a legnagyobb keszszéggel közvetítettük. Szerk.

Gyermekek ünnepeltek. A Salgótarjáni Köszénbánya Mátraványi telepének óvodájában évzáró ünnepély volt. Rendezésében Jeszenszky Hilda óvónő és Theisz Aladár igazgató tanító fáradoztak. A telep gyermekeserege egy nagyszerűen s kifogástalanul előadott szindarabban „Ünnepi törté”-vel lepte meg az érdeklődőket. Gyönyörű szavaltatok bájos énekek, ügyes tornamutatványok kedvelt és tetszetős táncok fakasztott örömkönnyekeket az az egybegyűlt szülők szemből. Molnár András bányaigazgató a kicsinyek által nyújtott élvezetért nemes bőkezűséggel vendégelte meg az apróságokat, akik közül az egyik ajkáról elhangzott szép hála nyilatkozatból ideírjuk kicsiny szívének vágyát. „Isten óvd és tartsd meg nekünk ami kedves templomunkat, ami ovodánkat.”

Öh boldog Sósárhány! Az Is-ten háta mögött sok mindent lehet találni, jót, rosszat. Sök Sósárhányt is ott lehet megtalálni. Legalább is a két ara-

Hírek és különfélek.

Galgó József postafőnök f. é. aug 2-tól 5 heti szabadságra távozik, helyettese a posta vezérigazgatóságtól kiküldött Dr. Lörinczy Gábor postatitkár lesz.

Halálozás. Tordai János helybeli építési vállalkozó 45 éves életerős felesége f. hó 23-án délelőtti hirtelen rosszul lett s pár perc alatt agyvérzés következtében meghalt. Elhunyt egyetlen fia Tordai Lajos városi hivatalnok, a „Sirály” cserkészcsapat h. parancsnoka a megyeri nemzeti cserkésznyagytáborban kapta a lesújtó hírt: Temetése igen nagy részvét mellett vasárnap f. hó 25-én volt. A temetési szertartást Dr. Csengődy Lajos ev. lelkész végezte, aki megható beszéddel búcsúztatta el a megboldogultat. A katolikus kör dalárdája gyászadalokat énekelt Fekete Gyula tanító vezetése mellett. Megjelent a temetésen lobogóval az Ipartestület és a R. K. Olvasó kör.

Köszönetnyilvánítás. Mindazok, akik felejtethetetlen jó feleségemnek, illetve édesanyának hirtelen történt elhalálása miatt, részvételükkel fájdalom munkát enyhíteni szívesek voltak, fogadják ezuton őszinte köszönetünket: Torday Gusztáv és Torday Lajos városi hivatalnok.

Tanítói kinevezés. A bányatársulat igazgatósága Kral József, Rác József, Vadkerti Béla és Behine Ilona, eddig ideiglenes megbízással működő társulati tanítókat állásukban végleges tanítókká kinevezte. Minden tekintetben érdemes tanítókat ért a kinevezés, gratulálunk!

Harangszentelés városunkban. Nem régen hírt adtunk arról, hogy a kath. egyház három új harangja már meg van rendelve s hogy azoknak ünnepélyes felszentelése Szent István király napján augusztus 20-án lesz. A plébánia hivatal újabban arról értesített bennünket, hogy a harangszentelés nem augusztus 20-án, hanem augusztus 15-én Nagy Boldogasszony napján lesz megtartva impozáns ünnepség keretében. Midőn ezt t. olvasóinkkal közöljük, még megemlítjük, hogy a 10 q nagyharang már készen van sőt már a kritikát is kiállotta, ugyanis Szlezák harangöntő a megyeri cserkész táborban felállította új nagy harangunkat, ahol két héten át mindennap szolt, imára buzditva cserkész fiaikat.

A Szent István hétre a kereskedelmi minisztérium rende alapján augusztus 17-től féljeggyl lehet Budapestre utazni Visszautazásra a kedvezmény csak 20-án déltől érvényes.

A salgótarjáni reálgimnázium évvégi értesítője megjelent. Visszaemlékezünk még azon időkre, midőn annyi szülőnek sulyos gondot és fejtörést okozott, hogy gyermekeiket távol idegenben és erős, alig elviselhető terhek mellett kellett taníttatnia. Azóta 3 év telt el, s ez idő alatt a néhány lelkes iskolabarat önzetlen munkájából és nagylelkűségéből életre kelt gimnáziumnak értesítője, — három tanévnek példás eredményről ad számot a nyilvánosságnak. Az ügyes és gondos összeállítású értesítő hálásan és klasszikus szavakban emlékezik meg id. Dr. Chorin Ferenről, akit az intézet létesítésénél a döntő cselekvés bábjára illet meg s akinek nyomdokait ha-

Mérgezések.

szos sár, a tengelytörő sok bucka, kátyu az Isten háttárgyától állapotokra vall. Lehetne ugyan egy kis közmunkával, a község jóakarataiból jóindulatából segíteni a dolgot, ha eljön az őszi és téli idő, no meg ha hallgatna a jámbor polgár a jegyzőjére, papjára. De hát már vagy száz éve így van. Akkor is csak úgy tört el a tengely mint most, akkor is megcsinálta a kovács, most is csak megcsinálja. Akkor sem nuzta a ló jobban a kocsi a szügyéig érő sárban, most se bírja még. Nem szükséges ezen változtatni, mert ha a nagyapáknak jó volt, jó az unokáknak is. A nagyapák kora óta azonban már más jegyző, pap van ugyan, akik kedves, vendégszerető, a korral haladó emberek, ápolói a nagy nemzeti eszméknek, de hát ez csak két ember! A többi honpolgár, aki kíváncsi Sós-hatyánra, vagy arra felé jártában az Isten háta mögött áldásos kulturmunkát végző, kedves, vendégszerető plebánost, jegyzőt és a többi jó hazafit, keresztény magyar embert szeretné meglátogatni, vagy a nagyvilágból, mindenkit érdeklő híreket, újdonságokat szeretne közölni a sós-hatyániakkal, ugyancsak tegyen végredeletet, mielőtt oda megy, vagy várja ki az időt, míg az Ur jóvoltából a tengelyig érő sár egyszer annyira megszár, hogy meg bír egy embert.

Nemzeti zárandókat Mária-Zellbe és kirándulás Salzkamargutba. A Katolikus Népszövetség augusztus 20-án nemzeti zárandókat rendez Mária-Zellbe tagjai és a szíves érdeklődők részére. A zárandókat részvételi díja I. osztályon 1400000, II. osztályon 1200000, III. osztályon 660000 korona. Az I. és II. osztályú utasok teljes ellátást és szállást kapnak az egész ut tartamára, a III. osztályú utasok pedig szállást és reggelit-továbbá Bécsben teljes ellátást. A zárandók egy csoportja 10 napos utra Salzkamargut gyönyörű vidékeinek megtekintésére indul. A 10 napos utban bennfoglalatik a máriazelli kirándulás is. Akik Salzkamargutba is kirándulni akarnak az egész ut tartamára teljes ellátással II. osztályon 5,750.000, III. osztályon 2950000 koronát fizetnek. Még tömegesen jelentkeznek a zárandókatban és kirándulásban is résztvenni óhajtok. Jelentkezéseket elfogad még a rendezőbizottság: a Kath. Népszövetség központi irodája, Budapest IV. ker. Ferenciek-tere 7. III. lépcső II. em. 9. A máriazelli zárandókatra a határátlépést a központ szerzi meg; hogy sem utlevélről, sem vízumról nem kell gondoskodniuk. Akik Salzkamargutba is szándékoznak menni, azoknak utlevelet kell szerezniük, osztrák vízumot azonban itt is a központ fogja megszerezni.

Értesítő. A Rimamurány Salgótarján Vasmű R. T. salgótarjáni kerületének népiszkolái már a messze múltban is, jóhírnévnek örvendtek. A tanulmányokat tovább folytató acélgári tanulókat szívesen fogadták a középiskolákban, mert azok az alapozás, lelkiismeretes elvégzéséről tettek tanubizonyítást. Az acélgár intelligens munkássága is itt sajátította el a közügyesség alapfeltételeit. A magas színvonalú iskolának munkálkodásáról még a múlt évben Porázik György ny. igazg. tanító számolt be, akinek neve városunk kulturális életében fogalommá vált. Nagy érdeklődéssel hallgattuk a több mint félszázadon át itt működött ősz, impozáns megjelenésű patriarchának elbeszéléseit a régi, pocsolyás, néhány házban faluról. Azóta sokat változott a kép, melynek szemtanuja volt hosszú, munkásságban eltöltött éveken át Porázik György. A most megjelent értesítőben Oláh Miklós igazgató tanító számolt be a kerület iskoláinak életéről. A komoly munka mellett a testet, lelket nemesítő szórakozás, a gyönyörű kiállítás, különféle versenyek irányítása, szervezése kiváló kezekben van a városunk nyugodtan és büszkén dicsekedhetik az acélgári elemi iskolával, melynek fejlesztését a társulat igazgatósága mindig szívén viselte. Örömmel lapozgatjuk az értesítőt, mely hivatva van írásban is megőrizni az utókornak a fejlődés és nagy eredmények bizonyítékait.

Cserkész szemmel. Nagyon sokat hallottunk már a cserkésekről és annak nagy jelentőségéről, de még sem tudják sokan, hogy tulajdonképpen mit is csinálnak a mi cserkészünk az annyira szeretett cserkészotthonban és a nagytáborban. A nemzeti nagytáborban állandóan folytak a cserkészversenyek és ha ezeket végignézzük, akkor látjuk csak, hogy nem az az igazi cserkészmunka, amit mi akkor látunk mikor cserkészünk

Csak az orvosok tudnának erről szomorú statisztikát adni, csak a bánatos szülők és hozzátartozók panaszait kellene mindenkinek hallani, majd ráterelődné a figyelmem e szomorú témára, mely ugylátzik csak akkor foglalkoztatja az embert, ha abban tragikusan érdekelve vannak.

Foglalkozni kell e kérdéssel, illetve ezen veszedelemre fokozott figyelmet kell fordítani, mert az ellene való védekezés és óvintézkedés nem is oly nehéz, viszont az elhanyagolása ezen kérdésnek kihatásaiban rendkívül kártékony.

Városunk, de különösen a falvak, bányatelepek sok helyen csaknem az erdőben terülnek el. Az udvarok belenyulnak a vadonba, ahol mindenféle mérges növény, de különösen a nadragulya (*Datura Stramonium*) a különféle gombák nőnek. Az ártatlan gyermek a színes gombákat, bogtyókat szedi, szája alá veszi, szemébe dörzsöli s amikor rövid idő múlva a gyermek a rosszullét jeleit mutatkoznak, a laikus szülő gyomorrontást sejtve kezdetben elhanyagolja a bajt majd a furcsa tünetmók láttára befut a városba, hogy orvost keressen, ahelyett hogy a beteg gyermeket mindjárt magával hozná, hogy az idő múlása ne súlyosbítsa az esetet. Az orvos esetleg: nincs otthon, vagy más ok miatt nem mehet, elrendeli, hogy hozzák be a beteget. Néha késő, néha sikerül az orvosi beavatkozás.

Julius hó 23-án is csaknem végzetessé válhat mérgezés történt. Medve Margit 5 éves és Virág Irma 4 éves forgács-

végig vonulnak a városban, vagy a szinpadon mutatják be ügyességüket, hanem az, amit kint végeznek a táborban. Ha valaki meg akar ismerkedni a cserkészettel, az töltsön el két hetet a cserkész-táborban és figyelje meg a fiukat az érzékeléstől egészen a háládó imáig. Nézzük a nemzeti nagytábor. Éjjeli nyomonkeresés. Sötét éjszaka borult a táborra. Este kilenc órakor indul egy fiú a parancs szerint, hogy az indiánok kezei közé került társait megmentsse. „Kerüld az indiánokat, mert azok ellenségeink és addig jöjj észak felé míg egy sötét sátorból zenét nem hallasz. Lámpát ne használj, mert a halál fia vagy.” És elindult a Sírályok közül is egy fiú észak felé és ment ment addig, míg egy bokor tövében egy szájharmónia halk zenéje hallatszott. Ott megint parancsot kapott, hogy menjen a kézzel megmutatott irányban addig, míg a lába alatt a föld kongása meg nem változik, ott forduljon észak-kelet felé és menjen addig míg az uton két követ nem talál. Fülébe csegett mindég az intelem: „ha lámpát használ, a halál fia vagy.” És ment egészen addig míg a lába alatt meg nem változott a föld hangja, onnan megkereste a két követ és 12 km-nyi sötétben bujkálás után szerencsésen megmentette a bajban levőket és a versenyt az első között nyerte. Őrsi akadály verseny: Ez a verseny volt az amely a legnagyobb sokoldalúságot követelte meg a fiuktól és mi örömmel állapítjuk meg, hogy ebben a versenyben szintén az első között voltunk. Julius 20-án d. e. fél 10 órakor volt az indulás. Az első akadály egy 20 méter széles tó volt, melyen evező nélkül kellett átszónakázni a tó mellett egy ingoványos mocsaras terület volt, melynek a közepén fudoklott egy kis fiú. Mikor ránk került a sor, a Fröcsi ledobta a ruháját és a következő pillanatban már a fudoklott felé uszott és kihozta a partra és ott első segítségben részesítette. Ezután egy 10.000 voltos villamos huzal felett kellett átkelni, mely a földtől 1,5 m. magasan volt kifeszítve, majd egy lecsúszott pilótát kellett az erdőben megkeresni, aki börtörtört szívenedett és első segélyt kellett nyújtani (itt nagyon megdicsérték bennünket, az ügyesen rögtönzött hordágyunkért.) Az egyik feltét szerint egy fiúnak a karját törte el egy gözfürés és annak kellett első segélyt nyújtani. Ezeket kívül még számos más feladatot kellett megoldani, de még ez sem volt elég, mert mindezek végeztével a döntőbírák, vagy amint hivatalon kívül nevezték a bestiák nekikötötték a fiukat és mindenféle kérdésekkel ostromolták. D. u. 2 óra volt már mikor haza értek és az előttük indulók közül 10–12 csapatot megelőzve az első csoportban értek be. Még sok-sok mondani valónk

aknai leánykakat borzasztó állapotban szállították be a bányakórházba. A szemgolyók erős megduzzadása, az ide-oda dobálódzó gyermekek szánalmas vergődése, a mérgeztünetek voltak. Dr. Soltész főorvos rögtön ellenmérget beadásával, többszörös gyomormossással s különféle szerekkel megmentette a gyermekek életét, akiket 24-én este boldogan vittek haza szüleik.

Sok esetben azonban késő a segítség. A fejtelenség, vagy az orvos hiánya a hosszú idővesztés, a tájékozatlanság a baj felismerésében, mind-mind súlyosbítták a helyzetet.

Nagyon üdvös volna, ha a városban egyállandó mentőállomást létesítenének melyen felváltva inspekción tartanának az orvosok, vagy az általuk betanított egyén, akik addig is, míg orvos érkezik megtehesse a szükséges intézkedéseket. Egy ilyen állomás felszerelése nem jelent nagy költséget, de viszont egy fix helyre centralizálni az eseteket, miáltal a gyors segítségnyújtás lehetővé válna.

Továbbá fel kell hívni a közönség — különösen az erdőhöz közel lakók — figyelmét arra, hogy a házuk tájékan elszaporodó dudvákat, ismeretlen gombákat, növényeket irtás, mert késő a bánat és fogadkozás, ha az ártatlan gyermeket a szülői felületesség sirbavitte. Szomorú magyar nemtörődésre vall az ilyen nemű halálozások nagy száma. A preventív intézkedések megtételére föltétlenül hívjuk fel a szülők figyelmét, mert a súlyos csapáson kívül, mely a gyermek pusztulásával érte őket, még az Isten és polgári törvény előtt is felelniök kell!

volna az egyes versenyekről de azokat majd később. Most még csak annyit, hogy a versenyek szórakoztató részét egy táborúzt keretében fogjuk bemutatni kedves közönségünknek és reméljük, hogy ott nagyon sokan fogunk találkozni és egy estét kellemesen fogunk eltölteni. Addig is míg ez elkövetkezik, mindenki hívja meg az ismerőseit, rokonait, mert többek között ott fogjuk bemutatni Dr. napoly ostromát, amelyhez sok-sok közönség kell. Minden cserkészbarátot szeretettel üdvözlünk, a starjáni Sírályok.

Gyermekeklinika épül Szegeden. Szegeden már megkezdtek egy új gyermekeklinika építését. Ezzel az építkezéssel mely mintegy 6 milliárd koronába fog kerülni veszi kezdetét tulajdonképpen a mintegy 5 esztendőre tervezett egyetemi építkezés. Rövidesen kiírják a sebészeti klinika építési pályázatát is és valószínűleg megkezdik még az idén a nőgyógyászati klinika építését is. A város nagy örövel folytatja a klinikák számára szükséges területek kisajátítását.

Világító házszámok a budapesti házakon. A főváros teljesen új ucca- és házszám-jelzőtáblákat szereltet fel a házakra. Ezek a táblák fehér zománctáblák lesznek, melyeknek mezejében fekete szöveg hirdeti messziről feltűnően az ucca nevét. A főbb utvonalakon már megkezdődött a táblák kicserélése. Fokozatosan halad ez a művelet, mely sorra kiterjed Budapest valamennyi negyedére. Ezzel a munkával egyidejűen kikerülnek az átkeresztelt uccák új nevét jelző táblák is. — Mindezenfelül azonban a legnagyobbbszámú és igen helyen való ujtás az lesz, hogy elrendelik a házszám-táblák éjjeli megvilágítását, illetve világító házszámok (egyszerű és olcsó elektromos készülékek) felszerelését. Ezzel azután megszűnik az, hogy hosszú keresés után lehesen csak megtudni valamely házban milyen száma van, illetve melyik az a bizonyos számú ház, melyet valaki keres.

Ébredő taggyűlés. Vasnap, aug. 1-én délután 3 órakor a róm. kath. körben a helybeli ÉME taggyűlést tart bányász tagjai részére, amelyen az ÉME bányász alcsoprtját alakítják meg. E gyűlésen az ÉME központ részéről Lenkey Lehel az ÉME egyik legjobb szónoka és a munkáskérdés alapos ismerője fog előadást tartani.

Kaptuk az alábbi levelet. Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Alábbi soraimmal nem az a szándékom, hogy azok a Munkában napvilágot lássanak, már annál inkább sem, mivel csak egy egyszerű munkástól erednek a így hiányos összetételűknél fogva sem alkalmasak arra, hogy becses lapjokban közzé tétessenek,

de mindamellett talán megnyugvással szolgálja, ha alábbiakról egyet s mást a Munka hasábjain legközelebb olvashatnánk. Jelenkéntelen soraimmal csak azt akarom megemlíteni, hogy minden áldott héten egyszer, kétszer, de többször előfordult már, hogy az épülő újvágóhid környékén lakó kőborcigányok nejei szászor is végig koldulják a Jónástelepet kettésével és egy két fél méztelen rajkóikkal zsirt, lisztet, burgonyát stb. kunyerálva és alig hagyta el a házat az egyik kettő, már is jön a másik ugyanazt kérve mit elődei s nincs szabadulás tőlük addig, míg a kért élelmiszert rongyaikban nem látják. No meg fufangjukat sem felejtve a sátor alatt: ha a konyhában senkit nem látnak az egyik betolakodik a szobába s ott foglalkoztatja kártyavetéssel a bennelevőket, mely idő alatt a konyhában visszamaradt társa egyet s mást elzsebelve neszelenül elillant. Így lopták el a múlt napokban az egyik itteni lakás konyhájából az asznapra bevásárolt husneműt is. És járnak koldulni vasárnap is. Gyakori eset az is, hogy koldulásaik közben az utcán járókelőket két-háromszáz lépésre is elki-sérve kártyavetéssel ígérgetnek különböző oldalról várható jó szerencsét s így többek között egy uri embert kerülgett egy az ilyen oldalról várható nagy szerencse, ki csak az erőyes fellépés után tudott szabadulni az őt kártyavetéssel kísértő cigányasszonytól. Nem tudjuk tehát vajjon vane a kőborcigányoknak már t. i. a fentieknek hatósági engedélyük a koldulásra s hányszor hetenkint és mely napokra szólóan? amennyiben mégis túrheteretlen állapot, hogy most amikor építkezéseknél vagy más mezeti munkánál azok is épp úgy megkereshetnék az egész évre valót mint sok-sok százezer szegény ember. Hiszen vannak a városnak igazi, munkaképtelen beteg szegényei, kik hetenkint csak egyszer láthatók itt s kiket testi s egyéb sajnálatos hibájuknál fogva a legszervebben támogatunk és akik mégiscsak nem is furakodnak be lakásainkba mint amazok. Láttam azt is és nem egyszer, hogy a fenti cigány asszonyok férjei vagy hozzátartozói száz, ötszázszáz sőt egymilliómos bankjegyeket váltogatnak fel a város különböző üzlethelyiségeiben, tehát akkor indokolt-e a koldulás? Vannak sokan munkások, kik nagy családjuk fenntartására nehéz munkával alig keresnek egy milliót egész hónapon át. Vagy itt vannak a szegény özvegyek, kik pár, 2–3 százezernyi nyugdíjuktól 5–6 keresetképtelen gyermekük tisztességes ellátásáról gondoskodni képtelenek s akiktől 4–5 cigányasszony, 2–3-szor hetenkint annyi napi élelmet csikar ki szemtelen tolakodásával. Vajjon jól vane ez így tisztelt Szerkesztő Uram? Igen örvendenék, ha Szerkesztő Ur ez irányú cikkét olvashatnánk mielőbb a Munka hasábjain mely bizonyára közmegegyvást váltana ki mindenkitől s ezért nem is szolgálak névaláírással, miután nem ütök meg soraim a „Munka” szellemi mértékét. A cigányok még vasárnapi napon is elmerészkednek koldulni, amikor a nép nagy része templomban van és talán vasárnap már mégis csak tilos lehet a koldulás; Maradtam igen tisztelt Szerkesztő Ur őszinte tisztelője „egy adófizető”. Fenti levelet azért közöltük teljes szöveggel, mert nemcsak a Jónástelep szenved ettől az elemi csapástól, hanem a város többi része, de leginkább a Hirschgyár, Palackgyár és nagyállomás környéke is! Figyelmébe ajánljuk ezt az illetékes hatóságoknak.

Eladó egy 3 éves kan tacsó eb pedigrével. — Salgó: Schönk —

6/1926 végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében czennel közhirrre teszi, hogy a budapesti közp. kir. járásbírósnak 1925. évi 69289/4 számú végzése következtében Dr. Julisz Jenő és Dr. Teuer Mihály ügyvéd által képviselt Wertheimer és Frankl javára 7.200.000 K s jár erejű 1925. évi decz. hó 14-én. fogatatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 16.126.000 korra becsült következő ingóságok u. m. árúk, a Berkovics és Fia javára is nyilvános árverésen eladatnák.

Mely árverésnek a starjáni kir. járásbírósnak 1925-ik évi V 5831/ számú végzése folytán 6628000 kor. hátr. töke-

követelés, ennek 1925. évi. november hó 1. napjától járó 18 százalékos kamatai, erejéig Salgótarjánban, a vhtást szenvedett cég üzletében leendő megtartására 1926. évi augusztus hó 3-ik napjának délutáni 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Salgótarján, 1926. évi július hó 9.

Török

kir. jbirósági végrehajtó.

Szerkesztői üzenetek.

Ébredőnek. Bohertanonciskola címen irt cikkét tulerős kitételei miatt nem közölhetjük. Abban egyet értünk, hogy mindent el kell követnünk aziránt, hogy városunkból mielőbb eltávozzanak. Nem ismerjük születési helyüket ezeknek a kisorru legénykének, de annyi bizonyos, hogy tipikus galiciáner társaság. Érthető, hogy városunkba kívánczoltak, itt a nemzetközinek vélt talajon a szocialdemokrata frakció — gondolták — legjobban megvédi őket. — Nem hisszük, hogy más magyar város ilyen társaságot befogadott volna.

Adatok a vörös statisztika tárházából.

(E tényadatok forrásának megbízhatósága nem ellenőrizhető, de az orosz kérdés aktualitásánál fogva alábbiakat a benső ellentétek dacára leközzöljük.)

A szovjet kormány 1923. évi adatai alapján az összlakosság száma 132 millió. Ebből 111.272.000 azaz 86% falusi és 20.700.000, azaz 14% városi lakos.

A szovjet államháztartásra vonatkozó adatokból kitűnik, hogy az 1925-26. évi költségvetési esztendőre a szovjet kormány az ipari termelésnek 14%-os emelkedését látta el az előbbi 1924-25. évvel szemben. Ennek dacára az ipari termelés terén ezen év alatt is lényeges csökkenés mutatkozott. Kivételt csak a széntermelés képez. Az elmúlt decemberben a széntermelés 2.029.000 tonna volt, vagyis 6-8%-al több, mint novemberben és 45%-al több mint 1924. decemberben.

A nyersolaj termelés decemberben csak 2-7%-al emelkedett. Az öntővas termelés decemberben 10-6 százalékkal emelkedett. Ami a textilipart illeti, kiemelendő a gyapot termelés, amely decemberben 8 százalékkal emelkedett a novemberi termeléshez képest (szálak 21500 tonna 19000 tonnával szemben; kész szövetek 171 millió méter 157 millió méterrel szemben).

A petróleum termelés visszaesett az előbbi költségvetési év termelésével szemben. Bakuban 9100 Saschen és Grosnyiban 2000 Saschen-nel, ami a termelés végösszegben 7 millió pud visszaesésének felel meg. Ennek megfelelően a petróleum termelésre szánt költségvetési tételt 14 millió rubellel csökkentették.

Hasonló hanyatlás mutatkozik a mezőgazdasági termékek terén. Így pl. a len kivételével az összes gazdasági kivitel cikknek mennyisége is visszaesett: a gabona visszaesett 8.300.000 rubel erejéig, a tojás 2 millió, a fa 3-2 millió és végül a szörmfélék 5-3 millió rubel erejéig.

Ami a közlekedési eszközök állományát illeti, következőket emeljük ki: az országos víziutak használata igen visszaesett, miután a gőzhajók kontingensének 60 százaléka idősebb husz évnél, sőt husz százaléka a negyven esztendőnél, amíg a 24 évesnél idősebb kazánok az összlétszám 40 százalékat teszik ki. Így a régi cári időkben eszközölt folyami áruszállítványok 1925-ben 1/4 részre csökkentek.

A vasúti-beruházások össztőkéjének kb. 70 százaléka az építményekből (sínek állomások, hidak, alagutak stb.) állanak.

Az értékesebb forgalmi anyag ellenben a vasúti tőkének csak 30 százalékat teszi ki. 1926. január 1-én a vasúti cölöpök fele áthaladta a használati középhatárt és így tulajdonképpen ezen anyag már csak az összes tekintetbe jövő elővigyázatossági szabályok alkalmazásával használható. Menetssebesség csökkentése, a tehersúly csökkentése stb. ezeknek a következménye. Az állomásépületek és műhelyek oly rossz állapotban vannak, hogy azt maga a szovjet sajtó is beismeri.

A teherkocsik a maximális 750 pudos súlyhatárnak 1000 és annál több pudnyi tulterhelése folytán nagyon megrongálódtak. A 25300 személykocsi közül csak 13000 olyan, amely személyszállításra tényleg alkalmas.

A pénzpiac. Az összes forgalomban levő pénzürtékek az utolsó költségvetési év folyamán is növekedtek. 1926. február 1-én a pénzcirkuláció alábbi értékek szerint oszlott meg: Milliő rubelekből. Bankjegyek 716 117, Kincstári jegyek 370.299, Ezüst pénz 142.153, Rézpénz 7.861, Kisebb címletű értékek 5.009.

Ezenkívül a pénzügyi népbiztosság 100.730.000 rubel erejéig bonokat bocsátott ki, melyek bizonyos tekintetben ugyancsak fizetőeszközök szerepét játszották.

A cserwonez vásárló ereje háboru előtti aranyrubelekből kifejezve 1926. február 1-én 5-26 volt. 1925. január 1-én ellenben a cserwonez értéke 5-81 volt, tehát egy év alatt benső vásárló ereje és deviza paritási értéke is hanyatlott.

Árviszonyok. Az árak állandóan emelkedő tendenciát mutatnak. Az en gros árak 1926. január havában 921 januárral szemben 0.3 %-kal emelkedtek. Az általános áremelkedés a mezőgazdasági termények árának nagy magasságával hozható kapcsolatba. Amíg a mezőgazdasági nyerstelemek ára 7 %-kal emelkedett, addig a kézműárak ára 0.7 százalékkal emelkedett csak.

Az ilyen gazdasági körülmények között a szocialis társadalmi viszonyok sem lehetnek kielégítőek és érdemes rávilágítani számadatak alapján a fentvázolt viszonylatokból fakadó szocialis helyzetre.

1925. júliusában a munkanélküliek száma 1.200.000 (E szám tulkicsinek tűnik fel 132 millió lakossággal szemben.) A munkanélkülieknek majdnem fele nő.

Január 1922. Férfiak: 47.7 Nők: 52.3. Január 1923. férfiak: 47.3, nők: 52.7. Január 1924. férfiak: 52.5, nők 47.8. Január 1925. férfiak: 61.3, nők 38.7.

Megemlítendő, hogy 1914. január elején a gyár és műhely munkások száma 2.700.000 volt. Ezzel szemben 1925. január elején ez a szám 1.770.089-re, vagyis 63 százalékra apadt.

A kereseti lehetőségekre vonatkozólag figyelemreméltó, hogy míg Angliában a munkás hetenkint 11.3 rubelt, az Egyesült Államokban 32 rubelt keres, addig az orosz munkás csak 5.5 rubelt keres havonként. (Háboru előtt aranyrubelben kifejezve)

Ezen gyér jövedelem dacára a kézimunkás anyagi helyzete még mindig kedvezőbb a fajmunkásénál. Pétervárott egy professzor havi fizetése cca 40 rubel, egy magántanáré 28—32, egy segédorvosé 22.5 rubel.

A szovjet munkás legnagyobb nyomora a hajmeresztő lakáviszonyokból ered. A szovjet törvény szerint egy felnőttnek legalább is 16 arsin területre van joga. Tényleg azonban a gyakorlat ezen jogilag is csekély nagyságban megállapított lakás terület ellen szól. Így Moszkvában személyenkint 8.7 arsin, Pétervárott személyenkint 15.7 arsin, Twerben személyenkint 7.8 arsin, Tulában személyenkint 7.3 arsin és Jaroslawben személyenkint 8.4 jut.

1924-ben Moszkvában megállapították, hogy átlag szobánként és ágyanként

3 munkás esik. A felnőttek 17 százaléka és a gyermekek 38 százaléka állandóan földön alszik.

Természetes folyománya az ily viszonyoknak a munkatermelés csökkenése az egész vonalon. Így békében az orosz gabona össztermés 2400 millió métermázsát tett ki. Jelenleg ez a mennyiség 234 millió métermázsára csökkent.

Evvel kapcsolatban mutatkozik a lakosságnak természetes és erőszakos uton való kihalása: a parászt és a szovjet között halálos közdelem folyik, melynél kompromisszumról szó sem lehet. A parászt igyekezete az, hogy magához ragadja a kormányhatalmat, mert ha ezt nem teszi, közönséges rabszolgává süllyed, aki évről-évre degenerál és számbelileg is kipusztul. Ez a csökkenés már megkezdődött és mindig tovább folyik. A békebeli Oroszország évi népszaporulata 3 millió volt. E szaporulat eltűnt és az összlakosság majdnem 30 millióval apadt, éhínség, hiányos táplálkozás, ragályok stb. következtében. Növeli ezen vészt a szovjet kormány magatartása, amely nem gondoskodik orvoslásról és orvosságról: így népek milliói pusztulnak el a nélkül hogy ellene a civilizált világ vétőt mondana. Maga az éhínség, mely 1921-ben egész tartományokon söpört végig és amelyért joggal a szovjetkormány tehető felelőssé, 7 millió orosz életébe került.

(Megjegyzés: A hevezetésben Oroszország összlakossága 132 millióval van feltüntetve. Ezen összlakosság a 914 évi és nem mostani adatoknak felel meg. Élénk ellentétet látunk ezen számadat és fenti 30 milliós lélekszökkenés között, ami annál is inkább szembe tűnik, mert a háboru előtti Oroszország oly területeket is foglalt magába, amelyek részint ma már nem tartoznak a szovjet unió állam keretébe. De ez csak egy ellentmondás, amelynek helytelenségét alátámasztja a több más valószínűtlennek látszó számadat is.)

A Huszár Károly által ugyancsak a szovjet viszonyokról irt könyvvel a lapok is foglalkoztak. Abban Huszár az oroszországi rémuralmat festi ugyancsak statisztikai adatok alapján. Tekintettel arra, hogy az újságcikkek alapján rendelkezésre állott számadatok az idevágó számadatokból lényegesen eltérnek, joggal következtethető, hogy az internacionáló gondoskodik arról, hogy senkifia valódi, a tényeknek megfelelő adatok birtokába ne jusson. Így a jelenlegi orosz kérdést helyes szemszögből megítélni alig lehet, csak következtetéseket lehet vonni és a nemzetek benső védelmi frontját az ezekből tapasztaltak alapján megerősíteni. (Folyt. köv.)

Jó forgalmu helyen nagy
üzlethelység
raktárral,
pincével
esetleg lakással is
bérbé adó.
Cim a kiadóban.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen.

Hirdessünk:

A MUNKA

Politikai hetilapban!

Salgótarjáni APOLLO MOZGÓ heti műsora

Szombat Vasárnap	Kedd	Csütörtök	Péntek
Aug. 1. 2.	3.	5.	6.
CHARLEI NÉNJE 8 felvonásban. Főszerepben: Szid. CHAPLIN.	Az éjféli karvaly 6 felvonásban. Kiegészítésül: Szerelem bolondjai	A más büne miatt dráma 8 felvonásban. Kiegészítésül Egy asszony 24 órára 8 fejezetben.	Szünet

kezdete hétköznap este fél 9 órakor, vasár és ünnepnap délután 4, 6 és fél 9 órakor.

Nyomatott „A Munka” könyvnyomdában Salgótarján. — Tulajd: Végh Kálmán.

Fényképezőgépek

és cikkekről

ingyen

küld árjegyzéket, ha
levelezőlapon kéri

HATSCHEK

és

FARKAS

Budapest. IV. Károly-körut 26.

Kerékpár,

complett felszereléssel,

világhírű gyártmány

1.800 000 korona.

Gumik, alkatrészek gyári árban.

NAGY JÓZSEF, Budapest,

Andrássy-ut 34. szám.

Minden adófizetőnek

nélkülözhetetlen!

A magyar adójog kézikönyve.

A munka előszavát írta:

Benedek Sándor

a magyar kir. közigazgatási bíróság
másodelnöke

Szerkesztették:

Dr. Reszler Sándor

főv. ügyvéd

Szilágyi Károly

nemzetgyűlési képviselő

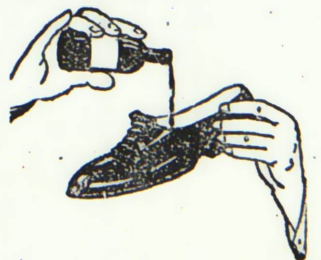
hites törvényszéki könyvszakértő

Ára: 100.000 korona.

Kapható: Budapesten az „Általános kereskedelmi és szervező irodánál”, Bálvány-utca 20. sz. 10. Telefon: 34—63.

„Izaforin“

Törv. védett 5962 sz. a. szabadalm. cipőimpregnáló folyadék, a modern chemia vívmánya, mert hivatalos bizonylatok igazolják, hogy így öntve

csak egyszer, csak egyetlen üveg „IZAFORIN” A CIPŐJÉBE, azonnal végleg MEGSZÜNTETI LÁBA IZZADÁSAT és tartóssá teszi a cipőjét! Nem kell többé naponta áztatgatni, kengetni, pepecselni, még sem lesz büzös és nem török fel a lába. Megmenekül a bőrkeményedéstől, tyuszentől, fagyástól és forró nyáron is kellemesen és kényelmesen viseli a legkeményebb cipőjét is.

Vigyázzon a törv. védjegyre.

Magyarországi főraktár: „AGRIA” laboratórium Budapest, I. Horthy Miklós ut 34. Egy adag (egy pár cipőre) 15.000 kór. Utánvétel 24 ezer kór. Kapható drogériákban, szövetkezetekben, kereskedésekben, gyógyszerárakban.